

Büyük Selçukluda Toplum Yapısı

Selçuklularda toplum hayat tarzlarına göre göçebeler ve yerleşikler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Göçebeler genellikle hayvancılıkla, köylerde veya şehirlerde oturan yerleşiklerden köylüler çiftçilik, şehirliler ise ticaret ve çeşitli zanaat dallarıyla uğraşmıştır. Selçuklu ülkesindeki başlıca ekonomik faaliyetler tarım ve hayvancılık idi. Buğday, pirinç ve pamuk en fazla yetiştirilen tarım ürünleriydi.

Hayvancılık alanında genellikle at ve koyun yetiştirilirdi. Bakır ve gümüş işçiliği ile dokumacılık, Selçukluların en ileri oldukları zanaat dalları arasındaydı. **Selçuklular** halı ve kilim dokumacılığının yanı sıra pamuklu, yünlü ve ipekli kumaş dokumacılığıyla da uğraşırlardı. Şehirlerde bu zanaatlarla uğraşanların kurdukları esnaf birlikleri vardı. Aynı zanaat dalında faaliyet gösteren esnafları bir araya getiren bu kuruluşlar, o alanda üretimin düzenli şekilde yapılmasını gözetirdi.

Canlı hayvan, halı, ipek ve çeşitli madenler Selçukluların belli başlı ihraç ürünleriydi. Dışarıdan alınan ürünlerin başında ise şeker gelirdi. Devletin başlıca gelir kaynakları, Müslüman çiftçilerden alınan öşür ile gayrimüslimlerden alınan haraç ve cizye vergileriydi. Savaşlarda elde edilen ganimetlerin bir bölümü ve bağlı devletlerin ödediği vergiler de devlet hazinesine aktarılırdı.

Büyük Selçuklu Devleti'nde tarımı geliştirmek için başta Horasan ve Irak olmak üzere tarımsal faaliyetlerin yapıldığı bölgelerde çeşitli sulama kanalları açılmış, çiftçilere tohum, gübre ve çift hayvanı gibi yardımlarda bulunularak tarımsal faaliyetler teşvik edilmiştir. Ticaret yollarının güvenliği sağlanmış, düşük gümrük tarifesi uygulaması ve kervansaraylar inşa edilerek ticari hayat canlı tutulmaya çalışılmıştır.